

Lucerna: kiedy siać i o czym pamiętać przy siewie?

Autor: mgr inż. Dorota Kolasińska

Data: 19 kwietnia 2016

Lucerna jest bardzo wartościową paszą dla wielu zwierząt gospodarskich. Wytwarza się z niej susz, siano i sianokiszonkę. Jest jednak dosyć wymagająca, jeśli chcemy uzyskać wysoki plon. Jakie jednak zasady obowiązują przy jej siewie?

Kiedy należy siać lucernę?

Występują 2 terminy siewu lucerny: wiosenny i letni. Wiosenny zbliża się wielkimi krokami, ponieważ przypada na **połowę kwietnia**.

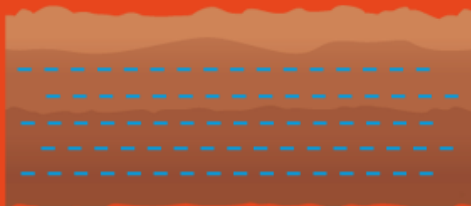
*- Wszystko zależy od kierunku późniejszego użytkowania. Jeśli jest to uprawa na pasze, przewidywane są 2 podstawowe terminy siewu: **wczesnowiosenny i letni**. Wczesnowiosenny przypada na drugą, trzecią dekadę kwietnia, natomiast letni przypada na lipiec – tłumaczy dr Zbigniew Bodzon z [Zakładu Traw, Roślin Motylkowatych i Energetycznych, Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin](#).*

Kiedy siać lucernę?

WIOSNA

Siew wiosenny wykorzystuje zgromadzoną wodę w glebie po zimie.

Rośliny mogą w pierwszym roku nie dawać tak obfitych plonów jak z siewu letniego, ponieważ większość energii wykorzystują na budowę systemu korzeniowego, zamiast na rozwój części nadziemnej.

LATO

Siew letni umożliwia względny, niezły rozwój roślin przed wejściem w okres spoczynku zimowego.

System korzeniowy na wiosnę w następnym roku jest już rozbudowany, a więc rośliny mogą wykorzystać całkowity potencjał do rozwoju części naziemnych.

Większe ryzyko, że siew się nie przyjmie.

Terminy siewu lucerny: wady i zalety.

– Pogoda jest nieprzewidywalna, mamy okresy długiej posuchy lub pory deszczowej. Może się zdarzyć tak jak było w ubiegłym roku, taki siew się nie uda. Jest zbyt sucho, lucerna przy siewie letnim nie zdąży na czas uzyskać fazy rozwojowej, która umożliwi dobre przezimowanie – wyjaśnia dr Bodzon.

Siew na nasiona zaleca się na termin wiosenny. Wykorzystuje się w takim przypadku najlepsze warunki do rozwoju roślin – [wysoką wilgotność gleby po roztopach wiosennych](#) oraz optymalne temperatury. Jednak nie zawsze warunki są sprzyjające, bo przecież zdarzają się [zimy bezśnieżne](#).

W pewnym momencie roślinę ochronną trzeba zebrać, ścinając jednocześnie lucernę. A zatem osłabia się jej wzrost, tempo tworzenia korzeni.

dr Zbigniew Bodzon z Zakładu Traw, Roślin Motylkowatych i Energetycznych, Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin

*– Przy siewie wiosennym wydłuża się okres wegetacji. Jesienią nie zbierze się jeszcze nasion, zwykle jest to **faza, w której strąki może już się zawiązały, ale nie zdążyły jeszcze dojrzeć**. W latach pełnego użytkowania następuje całkowity rozwój – mówi dr Bodzon.*

Zaleca się więc, aby siew na nasiona był siewem czystym, co oznacza, że **nie sieje się lucerny wraz z rośliną ochronną**.

– W pewnym momencie roślinę ochronną trzeba zebrać, ścinając jednocześnie lucernę. A zatem osłabia się jej wzrost, tempo tworzenia korzeni. Nie uzyska takiej fazy rozwojowej, jaką mogłaby uzyskać przy siewie czystym – tłumaczy specjalista.

Wyznaczenie dokładnego terminu siewu lucerny zależy jednak od wielu czynników, ale przede wszystkim od:

- warunków atmosferycznych i glebowych;
- przezimowania gleby;
- rodzaju siewu (czy na nasiona, czy na paszę);
- przygotowania pola poprzez zastosowanie zabiegów agrotechnicznych.

Można przeprowadzić szereg zabiegów agrotechnicznych, aby uzyskać wysoki plon zielonej masy.
(Foto: AgroFoto.pl, rolstudent)

Przygotowanie pola pod siew lucerny

Lucerna jest dosyć wymagającą rośliną, jeśli chodzi o warunki glebowe. Aby uzyskać dobry plon, należy przeprowadzić szereg zabiegów agrotechnicznych przygotowujących glebę do siewu.

Przy **siewie wczesnowiosennym** najważniejsze są:

- 1. zespół uprawek późniowych i przedzimowych**, ze szczególnym uwzględnieniem usuwania chwastów dwuliściennych (powinno się to odbyć jesienią w roku poprzedzającym siew);
- 2. wyrównanie pola i ograniczenie parowania** ([włókowanie i wałowanie](#)) – wczesna wiosna;
- 3. lekka bronka i usuwanie chwastów** – wczesna wiosna;

Bronowanie jest zabiegiem, który wspomaga proces usuwania chwastów. (Foto: AgroFoto.pl, bronek)

– Natura wyposażyła chwasty w wyjątkową zdolność do konkurencji w stosunku do upraw. Jeśli **optymalna temperatura gleby dla lucerny wynosi ok. 10°C**, to chwasty doskonale sobie radzą w znacznie niższych temperaturach, kiełkują już w 2–3°C. W takim razie na polu, które czeka na wysiew lucerny, chwasty mogą się już pojawić. Zwłaszcza z tych nasion, które nie zdążyły jeszcze skiełkować na jesieni. **Zabieg wczesnego bronowania jest bardzo ważny w latach pełnego użytkowania.** Jest to bronowanie dość ostre, robi się to na skos 2 razy (na krzyż) – tłumaczy dr Bodzon. – „Podrapanie” lucerny pobudza ją do lepszego krzewienia się. Oczywiście zabieg jest połączony ze **spulchnieniem gleby, dzięki czemu gleba lepiej oddycha, lepiej przyjmuje składniki pokarmowe.** W latach pełnego użytkowania również lepiej pochłania wilgoć – dodaje.

4. wałkowanie

Wał campella to nieoceniona pomoc w każdym gospodarstwie. (Foto: AgroFoto.pl, RenaultAres550rx)

– *Jeśli gleba jest zbyt pulchna, należy zastosować wałkowanie, np. przy pomocy wału cambella. Gleba zbyt pulchna, naturalnie osiadając, będzie powodowała obrywanie korzonków – wyjaśnia konieczność wałkowania dr Bodzon.*

5. nawożenie

Pola lucerny należy nawozić tak samo jak większość gatunków: jesienią i wiosną. Trzeba jednak pamiętać, że pole z tą rośliną wymaga nawożenia **fosforem, potasem, ale nie trzeba używać azotu (w czystym siewie)**. Obornik powinno się rozrzucić i dobrze rozgarnąć, ale minimum na 2 lata przed siewem lucerny (w oborniku pozostaje bowiem dużo nasion chwastów).

– *Nawożenie fosforowo-potasowe stosuje się na jesieni. Generalnie nie nawozi się azotem. W doświadczeniach, które prowadzimy obecnie, nie stosujemy dawki startowej azotu. Wyjątek stanowi **lucerna jako wsiewka**. Wtedy należy zastosować dawkę startową dla lucerny, plus ilość azotu, która jest potrzebna dla rośliny podporowej, np. dla jęczmienia. Wystarczy 25 kg czystego azotu na hektar – zaleca dr Bodzon.*

Inne wymagania ma lucerna siana na nasiona, inne jako wsiewka na późniejsze pasze. (Foto: AgroFoto.pl, Jakub21)

Nawożenie azotem czystego siewu lucerny nie ma sensu. **A co się stanie, jeśli lucerna pobierze azotu zbyt wiele, przy nawożeniu jej jako wsiewki oraz rośliny dodatkowej?**

– Jeśli jest to uprawa na paszę, nie ma to szczególnego znaczenia, poza tym, że ilość azotu w paszy może być zbyt duża. **Roślina będzie pobierała dodatkowy azot, bo niby dlaczego miałby nie pobierać, skoro jest łatwo dostępny.** Mechanizm pobierania azotu z powietrza jest spowolniony, ponieważ lucerna będzie żywiła się azotem, który jest w glebie. Nie jest to korzystne, jeśli uprawiamy roślinę na nasiona. Dlatego że **nadmiar azotu powoduje nadmierny rozwój części zielonej, czyli naziemnej, a on odbywa się kosztem pędów generatywnych.** Możemy spodziewać się bujnych roślin na polu i niewielkiej liczby nasion – tłumaczy ekspert.

6. wapnowanie

– Należy pamiętać, że oprócz takich składników jak fosfor, potas, azot, [dla lucerny najważniejszym składnikiem pokarmowym jest wapń](#). Poza tym wapń wspomaga proces rozwoju **brodawek korzeniowych, przyspiesza ich tworzenie.** Dzięki czemu nie nawozimy azotem, a roślina pobiera cały azot z powietrza – mówi specjalista IHAR.

7. szczepienie nasion (warto pamiętać, że można zwiększyć wydajność nasion poprzez szczepionki specyficznymi bakteriami)

– Należy zwrócić uwagę na obecność bakterii brodawkowych, specyficznych dla lucerny. Jeśli jest to takie pole, na którym nigdy dotychczas nie uprawiano lucerny, warto jest **szczepić nasiona szczepionką bakteryjną, np. nitraginą.** Na rynku jest cała masa szczepionek dostosowanych do danego gatunku, dlatego warto z tego skorzystać – zaleca specjalista.

Najlepsze warunki glebowe do siewu

Jeśli jest to takie pole, na którym nigdy dotychczas nie uprawiano lucerny, warto jest szczepić nasiona szczepionką bakteryjną, np. nitraginą.

dr Zbigniew Bodzon z Zakładu Traw, Roślin Motylkowatych i Energetycznych, Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin

Uzyskanie wysokiego plonu zielonej masy zależy w dużej mierze od warunków glebowych oraz stopnia wilgotności gleby, w którą siejemy lucernę.

1. wilgotność

– Wczesnowiosenny siew wykorzystuje jeszcze obecność wilgoci glebowej, zgromadzonej w czasie zimy. Wobec tego zapewnia wcześniejszy rozwój roślin w okresie wegetacyjnym. Nie oznacza to

jednak, że po wczesnowiosennym siewie nastąpi pełny rozwój, ponieważ lucerna, jak większość [roślin bobowatych drobnonasiennych](#), w pierwszym roku pracuje na wytworzenie systemu korzeniowego. Rozwój systemu korzeniowego odbywa się kosztem tempa rozwoju części naziemnej – tłumaczy specjalista.

2. rozpulchnienie

Gleba pod siew lucerny powinna być spulchniona, ale nie zbyt mocno.

Gleba powinna być spulchniona, ale nie zbyt mocno, ponieważ lucernę sieje się dość płytko.

– Lucernę wysiewa się nie głębiej niż 1–2 cm, a zatem gleba powinna być doskonale uprawiona, ale nie zbyt pulchna.

3. odczyn pH gleby

Gleba pod uprawę lucerny musi charakteryzować się **zasadowym lub obojętnym pH**. Dlatego tak ważne jest [wapnowanie](#).

Najlepsze gleby dla lucerny

Oprócz warunków glebowych – wilgotności, spulchnienia, pH itd. – bardzo ważna jest **klasa gleby, w którą zamierzamy siać lucernę**, bo będzie to decydowało o intensywności nawożenia i ewentualnych zabiegów agrotechnicznych. Najlepszym kompleksem glebowym dla lucerny będzie:

- pszenny;

- żytni dobry i bardzo dobry.

Lucerna nie będzie dobrze rosła na glebach kwaśnych, piaszczystych, zwięzłych oraz torfowych. Nie lubi również stanowisk silnie wilgotnych – o wysokim poziomie wód gruntowych oraz [źle meliorowanych](#).

– Lucerna **nie będzie rosła na glebach kwaśnych i o wysokim poziomie wód gruntowych**. Lucerna najlepiej się udaje na glebach zasadowych, dobrze przepuszczalnych i takich, które się szybko nagrzewają – mówi Wiesław Topczewski, hodowca bydła mlecznego i mięsnego z pow. sokołowskiego.

W jakie rośliny siać lucernę?

Wsiewki w inne rośliny wykonujemy przede wszystkim w celach paszowych, aby pokos był bardziej urozmaicony i bogatszy np. w białko.

Lucerna najlepiej plonuje w pojedynkę, jednak popularne są wsiewki w trawy, zboża i inne motylkowate. (Foto: AgroFoto.pl, Kasia22)

Lucernę można siać w różnych kombinacjach. Najbardziej popularna jest lucerna siana w **jęczmień jary i owies zbierany na zielonkę**. Eksperti twierdzą, że może jest i dobrym uzupełnieniem pasz, ale nigdy nie będzie tak obficie plonować, jak w siewie czystym. Rośliny konkurując ze sobą, **pozbawiają się wzajemnie substancji odżywczych**, a więc efekt będzie taki, że żadna z roślin nie wykorzysta swojego potencjału.

Rośliny ochronne należy dodatkowo **nawozić azotem, co eksperci podają jako wadę siewu łączonego**. Sianie czystej lucerny jest jednak **droższe niż w połączeniu ze zbożami czy trawami**. Popularne jest więc połączenie lucerny z trawami, np. życią czy tymotką, oraz z motylkowatymi, takimi jak koniczyna czerwona lub [łubin](#).

*– U nas lucerna w czystym siewie nie urośnie, bo mamy trochę za wysoki poziom wód gruntowych, ale jako wsiewka oczywiście. **Najlepsza jest w mieszance z trawami**. Robimy z niej sianokiszonkę wykorzystywaną w żywieniu krów mlecznych i mięsnych przez cały rok. **Słyszałem też o wsiewkach w jęczmień**. U nas najlepiej się sprawdza z trawami. trzeba tylko uważać na przenawożenie azotem, bo lucerna będzie wypadać – wyjaśnia pan Topczewski.*

Uzyskanie wysokiego plonu lucerny zależy od wielu czynników, jest to roślina wymagająca dobrej gleby i jej pielęgnacji przed zasiewem. Jeżeli zapewnimy lucernie powyższe warunki, możemy spodziewać się ok. 3 dobrej jakości pokosów. **Zabezpieczmy się również przed kolejną suszą, stosując profilaktyczne zabiegi agrotechniczne, takie jak odchwaszczanie, meliorację rowów, poprawienie zdolności gleby do zatrzymania jak największej ilości wody. Biermy się do pracy, a efekt będzie widoczny już na początku maja!**